1878. V. évfolyam. 57. szám. Debreczen, Csütörtök márczius 21.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.

Egész évre . 10 frt.
Félévre . . 5 frt.
Negyedévre . 2 frt 50 kr.
Egy hóra . 1 frt.

Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban *Kutasi Imre nyomdájában*, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivataloknál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hettőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetési díj:
öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s többizben megjelenő hirdetményeknél leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilttéri közlemények minden sora 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetmények a szerkesztőségben és kiadói irodában.
Az előfizetési s hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába czeglédutcza, Fried-ház 19. sz. alatt czimezendők.

Debreczen, márczius 21.

Az 1789-dik év julius 14-ik napja mindenha emlékezetes marad Európa történetében. E nap volt a népszabadság és alkotmányosság megszülője. — E napon omlottak le a zsarnokság rémitő várának, a rettegett bastillenak falai és vele a népek kezéről a megrozsdásodott rabbilincsek is. E nagyszerü hősköltményt, mely annyi dicsőt és borzasztót, mindenek fölött pedig csupa valót foglalt magában, mindnyájan ismerjük. Hozzánk ébresztő hangjai csak 1848-dik év márczius 15-kén jutottak el. A mi szerepléstünk benne ama naptól kezdődik — és ma már — vessünk fátylat a multakra, szabad,— erős, alkotmányos, szép jövővel biró nép vagyunk; — de előttünk és velünk egy időben szabaddá lett Európa is — két nagy birodalma, Oroszország és Törökország kivételével.

Csak e két nagy birodalomban nem volt képes a szabadság és alkotmányosság mindenütt melegen sütő napja az absolutismus jégpánczélját fölolvasztani.

Az egyik birodalmat északon a jégtorlaszok, a népbutaság és fogékonytalanság jégtorlaszai hagyták sötétségben, a másik birodalom a dél cziprusai árnya alatt aludta tovább a pulyaság és közöny megvetendő álmát.

És mily különös müködése a gondviselésnek! A dél fiainak pulya mámorát az észak hideg lehelete szünteté meg.

Oroszország behatolt fagyos leheletével Törökország gondtalanul pihegő keblébe, és a dél fiai talpra ugráltak, ki kiálltották a szabadságot és alkotmányt és a zsarnokság ellen a szabadság fegyverével védték magukat sokáig — dicsőn — de hasztalanul!

Mert már késő volt! A mult bünei megboszulták magukat, bünök rákja beleette magát a török államtestbe és hogy megmentessék a fő, le kelle metszeni a lábakat és kezeket!

Igen, bár fájdalmas bevallani, Törökország integritásáért ma már senki sem buzog Európában! Azon gyógyszer, melyet Mithád-féle alkotmány neve alatt ismerünk — bár idején alkalmazva kétségtelen hatásuvá válhatott volna,— most már szintén elkésett. — A tátongó sebeket nem lehet többé szépségtapaszokkal elfödni. A szétbomlás vegytani processusa beállott. És monarchiánk — mely pedig szivesen segitene a bajon — a maga veszélyeztetése nélkül nem vállalhatta többé magára az ottomán államtest szétzülő tagjait összeforrasztani. Szép eszme az az Apponyi Albert gróf által a magyar delegátióban védett török integritás, azonban már a konstantinápolyi, hajótörést szenvedett conferentia óta, mely a török államtestben dühöngő ragályt legelőször födé föl egész borzadályosságában — Európa többi hatalmai által elhatározott tény — a nagy amputatió és ez ellen bár a mi birodalmunk tüntethetett is, azonban azt megakadályozni önveszélye nélkül képes nem lévén, föladatává tette a fölbomlásnál legalább saját érdekeit, — de ezeket minden áron megvédeni!

És e munkában, melyet az önfentartás parancsolt — legtöbb és a legméltánylóbb érdemeket szerzé magának gr. Andrássy Gyula.

Neki az ellenőrzői tiszt jutott és ezt a birodalom teljes hatalmi sulyával méltóan is fogja viselni.

A politikában nem az érzelmek képezik az iránytüt — hanem a becsületes eszély.

Menthetlenül sülyedő hajóhoz, — olyanhoz, milyen Törökországé vala, a saját államhajónkat nem köthetők. Még a felebaráti szeretetnek is vannak határai, az önfentartás pedig kötelesség!

A robbanás megtörtént, nekünk most a politikai vörös kereszt teendőit kell végeznünk és e föladatunkat becsülettel teljesitendjük is.

Andrássy gróf a magyar delegatióban Zsedényi kérdezősködésére felelve — kinyilatkoztatá, hogy a széltében ugynevezett „bevégzett tényeket," azaz a san-stefanói békeszerződés határozatait ő a maga részéről korántsem ismeri el ilyenekül. Befejezett tény szerinte és pedig igen helyesen csak az, hogy birodalmunk megszabadult azon veszélytől, hogy sorsát bukott ügygyel azonositsa.

Szerinte bizonyos, hogy a dolgok keleten többé nem illeszthetők összse előbbi alakjokban, mert erre kár minden erőlködés, azonban nagyon messzeterjedő változásokat, névszerint oly ujitásokat, — melyek az ausztria-magyar érdekeket sértenék, nem tart mengengedhetőnek.

A berlini congressusnak az lesz föladata, hogy a keleten most tarthatlanná vált állapotokat ujakkal cserélje föl.

És erre nézve kijelenti Andrássy gr. hogy beleegyezését soha sem fogja adni oly uj állapotok létrehozásához, melyek nem a maradandóság jellegével birnak.

Vagyis léteznek bizonyos orosz vérmes remények, igaz, most még csak a san-sefanói papiron megirva, melyek megtestesülése oly állapotokat eredményezne, melyek a viszály magvait hordván kebelökben, a keleti kérdés rendezésének müvét véglegességi bélyegétől megfosztanák.

Ezt megakadályozni el van határozva külügyérünk is és ennél egyebet ugy sem kiván senki.

Andrássy gr. e szándéka kivitelében Németországot is szövetséges társául birja és önámitás nélkül kimondhadje, hogy az intra dominium erőszak védvét Bismarck sem ismeri el.

A legnagyobb nyugalommal nézhetünk tehát a berlini congressus elé, ügyünk védelme jó kezekben van, a mostani körülmények között egyedül lehető conservativ külügyi politikánk előkészitette számunkra az utat — birodalmunk tekintélyének és érdekeinek hatalmas és végleges megvédhetésére — mi nem is lesz elmulasztva.

— **A törökök** még mindig nem adták fel minden reménységöket arra nézve, hogy a kongressus tán egy s más dolgot előnyükre fog megváltoztatni. S a bekövetkezendő eseményekhez kötött reménynyel egy végső erőfeszitést tesz Törökország, hogy hadseregét ujjá szervezhesse. Ujonczok ezrenkint sorozatnak a hadseregbe s begyakoroltatnak, s mielőtt két hónap eltelik, nem számitva a visszatérő török foglyokat, 120,000 jól begyakorolt katonája lesz Törökországnak. Mehemed Ali pasa, ki a felajánlott krétai kormányzói állást visszautasitá, a hadsereg vezérkari főnökévé és Rasid pasa (Strecker Gyula) a testőrség főparancsnokává neveztetett. A tophanei arsenálban is lázas sietséggel dolgoznak.

— **A kiegyezés** s közös kölcsön. — A „Neue Freie Presse" jelenti: A magyar s az osztrák miniszterek tanácskozásai eredménytelenek maradtak. A kiegyezés végleges elkészülésére egyelőre nincs kilátás. A kormány a mozgósitási hitel fedezésére a delegátiók által való megszavaztatás után rögtön javaslatot terjeszt a képviselőház elé s a hitelbankcsoporttal már alkudozások is voltak az összeg folyóvá tétele iránt. E csoport késznek nyilatkozott az összeg szükségesetén való folyóvá tételét átvállalni.

— **Muszkaország** számára hajókat készitettek Bécs közelében, Kaiser-Ebersdorfnál. Mint a „P. Ll."-nak irják — e munkálatokat közelebb hatóságilag betiltották s pár nap mulva komisszió fog kimenni a helyszinére a tényálladék fölvétele végett. Azt mondják, hogy itt nem 5—600 embert befogadható hajó készitéséről van szó, hanem csak csavargőzösök épitéséről, melyeken alig férhet el több 30—40 embernél. Bármily ártatlan legyen is a dolog, mindenesetre jellemző, hogy dunai csatornánk alsó részén, ismeretlen czélokra hajóépitő telepet lehetett berendezni, a nélkül, hogy a hatóságok azt eddig észrevették volna. Kaiser-Ebersdorf Bécstől egy órányira van.

Miletics fölségárulási pöre.

A Miletics Szvetozár elleni bünpörben hozott itélet tegnap került a kir. tábla büntető tanácsához felülvizsgálatra. A tanács állott: Fabinyi Teofil elnök, Paizs Andor, Gyárfás és Andrássovics kir. táblai birákból és Sümeghy kir. táblai biró, mint referensből. Miután az ügy mellékkörülményeivel együtt előadatott, a kir. törvényszék itéletét olvasták fel, mely szerint **dr. Miletics Szvetozár a fölségárulási bünben bünösnek mondatik ki és e miatt befogatásától, azaz 1876. jul. 5-től számitandó 5 évi börtönre itéltetik.**

Vádlott ez itélet ellen 35 ivre terjedő felebbezési indokokat adott be, melyeket az előadó kivonatilag ismertet. Miletics ez indokban azt mondja, hogy Bluntschli szerint legfeljebb is csak rendőri kihágást követett el. Kéri magát tényálladék hiányából fölmentetni és ártatlannak nyilvánitani.

Háromnegyed tizenkettőkor a tanács visszavonult; félegykor Fabinyi elnök kihirdette az itéletet s a semmiségi panaszok elvetésemellett, az első biróságiitélet helyben hagyatott.

Andrássy gr. külügyminister beszéde

A magyar delegátió mart. 19. ülésén

T. orsz. bizottság! Mielőtt a napirenden levő tárgyra vonatkozólag rövid nyilatkozatot tennék, kérem a t. orsz. bizottságot, engedné meg, hogy hozzám mintegy interpellatió alakjában intézett kérdésre felelhessek. (Halljuk!)

T. barátom, Zsedényi Ede tegnap a következő megjegyzést tette: A külügyminister eddig a legkisebb tájékozást sem nyujtotta az iránt, hogy vajjon a nagyhatalmak megállapodtak-e abban, hogy az orosz-török béke minden pontjai, vagy legalább azok, melyek monarchiánk érdekeit illetik, a congressus birálata alá terjesztetnek-e? S különösön, hogy remélhető-e, miszerint a berlini cabinet ugyanezt óhajtja? E kérdésre szerencsém van azt válaszolni, hogy e tekintetben ma nem létezik semmi nézetkülönbség.

A pétervári cabinet határozottan kijelentette ama szándékát, hogy az ugynevezett san-stefanói ideiglenes békekötés minden pontját még a congressus összeülése előtt notificálja a hatalmaknak (tetszés), s igy minden hatalom azon helyzetben lesz, hogy a congressus alkalmával a felett nyilatkozhatik, melyek ama pontozatok, melyekrő azt tartja, hogy az európai érdekeket illetik, s melyek nem azok. Én feleletemet e kérdésre szorithattam volna, ha az emlitett enunciatióban más pont nem érintetik s ha t. barátom ezt nem oly modorban teszi, a melyre való válasz elől nem térhetek ki. Ő azt mondá, hogy az egyéni bizalmi nyilatkozaton kivül, melylyel a nagy szomszédos birodalom, Németország cancellárja engem megtisztelt, nem lát más bizonyitékot arra, hogy a mi érdekeink Németország, vagy más állam érdekeiül tekintetnek, s e két szóból: beati possidentes, nézetem szerint egészen ellentétes következtetéseket vont le ezen egész enunciatió értelmére nézve, mint a minőt az akart annak tulajdonitani, a ki ezt mondta.

A mi az első részt illeti, alig szükséges azt mondanom, minthogy magától értetődik, hogy én ama bizalmat a magam részéről teljesen viszonoztam és ma is viszonzom; hogy ez által a legnagyobb mérvben megtisztelve érzem magam. Ezért tehát nem is szólaltam volna fel; a második részt azonban kissé megvilágitani akarom. Ha t. barátom következtetéseit nem két kiszakitott szóból, e szavakból; „beati possidentes" vonja le, hanem az egész mondást, s mint az tétetett, megfontolja akkor bizonyára azon meggyőződésre jut, hogy hg. Bismarck annyit mondott, a mennyit akkor mondhatott s a mennyit mondani kellett.

Midőn ő őszintén és határozottan kijelenté azon szándékot, hogy a hatalmak között fölmerülhető differentia esetében azt fogja feladatául ismerni, hogy a közvetitő szerepét játsza s azon reményben, hogy az sikerre is fog vezetni, akkor t. barátom attól, ki ily szándékot mondott ki, nem várhatta azt, hogy ő az egyik vagy másik hatalom, az egyik vagy másik érdek javára nyilatkozzék. (Tetszés.)

De a t. biz. tag előtt világos lesz, hogy nem e szavak: beati possidentes határozzák meg amaz enunciatió értelmét, ha t. barátom meggondolja, hogy hg. Bismarck nem fogadja el a legközelebb Berlinben tartandó congressus elnökségét, ha a congressus nem bir más feladattal, mint a béke föltételek registrálásával; hogy azonban én Németország szándékairól, az ottani minister nézeteiről többet mondjak, mint az maga mondott, azt a t. biz. tag csak nem várta tőlem. (Tetszés.) Annyit azonban mondhatok s ezt örömmel jelentem ki, hogy nem csak a személyi viszonyok, ha nem a két állam viszonyai is egymáshoz mindig a legőszintébbek, legbizalomteljesbek, legszivélyesebbek voltak s mint remélem, ilyenek is maradnak. (Élénk tetszés.)

Ezt előrebocsátva, áttérek a napirendre. — Rendes körülmények között — a kormány csak a döntő pillanatban a szavazás előtt jut azon helyzetbe, hogy álláspontját és eljárását indokolhassa. Ama komoly és kényes viszonyok közepette, melyek ma léteznek, nem követhetem ezen utat. Szükségesnek tartottam már előzetesen, határozottan, világosan s azon őszinteséggel, melyet a körülmények megengednek, sőt követelnek, a kormány álláspontját, indokait és czéljait jelezni. Ezen alkalommal fejtegettem a kormány nézeteit a közelmult eseményei, valamint a jövőben teendők iránt. —

Tettem ezt, ismétlem, azon korlátok között, melyeket a jelenlegi viszonyok között a congressussal szemben szem előtt kell tartanom. Törekedtem ezen korlátokon tulmenni a delegatiók szervezete által nyujtott mód felhasználása által, s bizalmas közléseket tettem. Nem is várhatja senki tőlem, hogy visszatérjek a kormány eljárásának indokaira; annál kevésbé, mert megvagyok győződve és az események legujabb fejlődése is meggyőzhetett mindenkit, hogy többet vagy kevesebbet mondani az állam érdekében nem lett volna czélszerü. —

Nem fogok ennélfogva a fölött discussióba bocsátkozni, a mit tegnap és ma hallottam. Szeretném ezt tenni, ha egyszerü képviselő volnék; tenném ezt talán kiegészitőleg, bizonyos tekintetben pártolólag, vagy ellenzőleg más irányban. De ha ezt tenném, ez negativ, vagy positiv uton programm kifejtéshez vezetne, a mi az adott körülmények között nem lehet feladatom.

Épen ezért csak általános megjegyzésekre szoritkozom a delegátió azon tisztelt tagjaival szemben, kik nem is másban, de a helyzet megitélésében ellenzéki álláspontot kivántak elfoglalni. Ezen tisztelt urak elismerték azon álláspont helyességét, melyet a többség és a kormány elfoglal, hogy t. i. ma nem időszerü a politika eddigi iránya fölött itéletet mondani.

De noha azon álláspontra helyezkedtek, nem tagadhatom, hogy nehány tisztelt biz. tag habár a legszebb, legloyalisabb, legparlamentarisabb szavakban is, de félreneméríthető módon hangsulyozták az eddigi politika roszszalását.

Részemről bevallom, hogy ha már azon álláspontra helyezkedtek — még pedig helyesen — hogy a jelen pillanat nem alkalmas arra, hogy döntő szót mondjunk a politika helyességéről, elvártam volna, hogy roszaló itéletüket azon perczre halasztják, a midőn az ő nézetük szerint is alkalom nyilik, (mely elé én is bizalommal nézek), itéletet mondani a követett politika irányáról és eredményeiről.

De ha ezt nem tették és a követett politikáról helytelenitő itéletet akarnak mondani, mielőtt az ő nézetük szerint is, elérkezett volna az idő, akkor legalább elvártam volna, hogy behatóbban szólnak, hogy megmondják, mit kellett volna a kormánynak tennie, mit nem tett és mit tett olyat, a mit nem kellett volna tennie, mily módon, mikor és mikép kellett volna a kormánynak latba vetnie actióját, hogy meggátolja az eseményeket és válságokat, melyekre Európa nagy része aggódva tekint; ez jó lett volna nem csak rám, de összes miniszter-társaimra nézve egész Európában; mert eddig egyikünk sem tudta megoldani a rejtélyt, hogy mikép lehetett volna a háborut meggátolni és ama válságokat elkerülni, melyek a keleten végbementek.

Ha a t. biz. tag urak ezt nem mondták meg körülményesen és határozottan, ugy bocsássanak meg, de meggyőződésem, hogy nem iránt am való kiméletből nem tették, hanem mert nem birták megtenni, mert a feladatot kissé nehéznek találták.

Ezért mondom, hogy a mérleg megállapitását mindketten bizzuk a jövőre, azon perczekre, amidőn a siker vagy sikertelenség a követett politikát kellő világitásba fogja helyezni. Ez mindkettőnk érdekében áll; mert ha a mérleget most akarnók felállitani, nem tudom, hogy a t. ellenzék felé hajolna-e.

Ha ez állapotot jellemezzük, következőnek látjuk a helyzetet:

Ma, mint már ismételve volt szerencsém kijelenteni, a béke még áll; fentartása képezi a kormány politikáját és hogy fenntartható lesz, azt a kormány reméli.

Az érdekeket illetőleg tagadom, hogy léteznék a monarchiának csak egy érdeke is, melyről azt lehetne mondani, hogy fel van adva, elveszett.

Eddig meg van a remény és a hit, hogy a létrejött tények az európai jogállapot és más államok érdekei között elérhető a közvetités. De ha más politikát követünk, azt, melyet az ellenzék, vagy egy töredék Magyarországban — nem tudom, jól fejezem-e ki magam, mert bevallom, az ottani pártviszonyokat nem ismerem kimeritően — jónak látott megjelölni, t. i. a török status quo és területi épség fentartását, kérdem: Hogy állana ma a mérleg? — Fenn volna tartva a béke?

A monarchia érdekeinek jövője biztosb alapokon nyugodnék mint ma? Azt hiszem, a válasz e két kérdésre nem igen kedvezően hangzanék, és pedig ma már nagyobb körökben, mint rövid idővel ezelőtt.

Én részemről miután kénytelen vagyok vele, nem habozom kimondani, hogy ezen ut hová vezetett volna. Biztos és elkerülhetlen háboruhoz egy nagy szomszéd állammal, mely tán nemzedékeken át tartott volna; akkor mikor nem volt rá ok. A minthogy ma sem látok rá okot. Másrészt az összes keleti keresztények engesztelhetlen gyülöletet táplálnának azok ellen, kik utját állják jövő szerencséjüknek, vagy legalább megváltozott állapotuknak.

És mi lett volna az eredmény? Csak az az egy, de biztos, hogy győzelem esetén is a monarchia sorsát oly állapot fentartásához kozni, mint csak ily figyelmi tények, vagy édeskés pillantások által, és ha vallomást tettél is volna — kérdés, hogy milyen választ adott volna e büszke leány? Óh istenem!" sohajtozék, „mily szép is és mily büszke ő!" És szerencséje, hogy e perczekben oly bensőleg és sokat gondolt Ilonra, mert igy csak kevés ideje maradt annak keserü fölgondolására — mely gondolatok csakugyan kezdtek is benne ébredezni — hogy most csakugy oknélkül kellend majd egy oly jó barátját, mint Wenden bárót, fogságra vetnie. Átkozott egy megbizás! Neki kegyetlen kézzel kelle megvalósitnia Wenden elméleteit — a szerencse és balsors pillanatáról!

Fernow gondolatai és helyzetének reá gyakorolt benyomása következtében sokkal nagyobb fölhevülésben volt, mint maga vélé. — Olykor szive mélyéből sohajtott föl és érzé, hogy az a szokottnál hangosabban és sebesebben dobog. Most kardöve szoritotta derekát, majd sisakja alkalmatlankodott neki, olykor nehány hevesb lépést tőn előre, aztán ismét hallgatózva megállapodott.

(Folyt. köv.)

A „Debreczeni Ellenőr" tárczája.

A szerencse pillanata.

Irta: *Hackländer F. W.*

ELSŐ KÖTET.

Hatodik fejezet.

A komornyik szobájában.

Evégre a komornyik ágya mellett egy szürke függöny mögé vonult, és midőn ismét előjött a piquéujjas helyett, egy olyan hosszu szürke kabátba volt öltözve, hogy fehér harisnyájából misem látszott ki, csak czipőjének hegye kandikálhatott elő alóla.

Azután együtt elindultak.

Azonban a helyett, hogy a szokott utat a lépcsőkön és a folyosón keresztül választották volna, a regensi lakosztály mögött egy ajtón, melyet Kindermann zárt föl és csukott beismét gondosan — mentek be, azután egy csigalépcsőn haladtak fölfelé, onnan egy keskeny folyosóba értek, mely az egész palotát keresztül metszé, azonban sem ablakokkal, sem más nyilásokkal nem birt és éjjel-nappal lámpákkal volt kivilágitva. E folyosóban nagy darab utat mentek, mig végre a komornyik ismét egy kis jobboldali ajtót zárt föl és mindketten egy oly átjáróba léptek, a honnan az előttünk már ismeretes nagy terembe lehetett jutni, a melynek falain a családi képek csüngtek és a mely mellett közvetlenül feküdt az ebédlő. Ezen tágas képes teremben bizonyos barátságtalan csend uralgott, és bár az alsó és felső végen levő hatalmas tükrök alatti asztalkákon lámpák égtek is, ezek világa mégsem volt képes a terem mély sötétét egészen szétoszlatni, és bár a két terem végén világos volt is, a terem közepén olyan szürkületes homály feküdt, hogy valaki ebben állva fölismerhető nem volt és csak árnyalakként tünik föl.

Itt Kindermann ur a szolgálattevő tisztet azon ablakmélyedések egyikébe vezeté, melyek mélyen benyomulva a falba, sulyos és széles függönyökkel voltak beagatva, melyek mögött természetesen még nagyobb volt a sötétség. „Ime ez lesz helye", — mondá, és a dolgot részemről kellőleg megfontolván, helyesbnek találom a báró elfogatásához, csak a legvégső esetben folyamodni."

A szolgálati tiszt a legnagyobb csodálkozás kifejezésével tekintett a beszélőre, mit azonban az a sötétség miatt természetesen észre nem vehetett — azután pedig neveive szólalt meg Fernow: „Nekem ugy tetszik Kindermann ur, mintha ön na este nagyon sok esbonquet-t csepegtetett volna a regens zsebebiljére."

„Erre nem volt szükség," viszonzá a komornyik, a világon csak lehető legnagyobb nyugalommal; „miután ő királyi fönségének ezuttal szüksége van rám, legmagasabb kegyénél fogva méltóztatott neki, engem az egész tényállással megismertetni."

„Amit is nagyon természetesnek találok," viszonzá azonnal a másik, magát föltalálva.

„Amott balra, tudhatja, van az ebédlő," magyarázá Kindermann ur; „a báró pedig onnan jobb felől fog jönni. Higyje el nekem," folytatá pillanatig tartott hallgatás után, „ön kezében tartja most szerencséjét. Ez kényes dolog és minél életesebben végez ön benne, annál nagyobb lesz ő kegyelmességének elismerése. A mint már megjegyezni bátorkodám, én gyülölöm az elfogatásokat. Tartsa vissza magát attól, mig csak lehet, és ha ön talán már zavarba jönne e miatt, lehet, hogy azon helyzetben leszek, önt abból kimenthetni. — És most fogjon hozzá az őrködéshez, még 20 percze, tehát elég ideje van mindent jól megfontolni." E szavaknál meghajtá magát, s mint árnyék siklott vissza felé és olyanhoz hasonló módon el is tünt.

A teremben várót föl-alá jártában most sajátságos gondolatok lepék meg a félhomályban. Ugy tünt föl neki az egész, mintha ellenség előtt állana és feszülten kellene figyelnie minden neszre, — melyet itt a meszsze távolból is meghallani. Kardját erősen magához szoritá és oly vontatott lépéseket tőn, hogy csaknem minden lépése után maradt egy-egy másodpercznyi időköze, ugy, hogy daczára setálgatásának a közeledő által előidézett neszt bármikor is meghallhatá.

Mi mindent ért meg ma délután ezen terembeléptőtől fogva mostanig! Olykor ugy képzelé, mintha e kevés óra alatt havak multak volna, szomoru havak, melyek Ilonja elvesztéséhez őt már mintegy hozzá szoktatták. — Talán a regens azon szavai, midőn mondá, hogy reá ezen ügyében is számithat, élesztettek benne uj reményeket, vagy talán valami véletlenben bizott, mely Rigoll bárót czéljától még visszavetheti, vagy talán bölcsember módjára maga-magát nyugtatá meg, midőn mondogatá magában: „De miként is követelheted Ripperda kisasszonytól, hogy ő addig várakozzék, mig neked tetszeni fog másként nyilat-

füztük volna, melynek fentartása béke idején is meghaladja a monarchia erejét és a monarchia összes vér és pénzbeli képességeinek igénybevétele mellett is mindig lehetetlennek bizonyult volna.

Ha tehát befejezett tényekről beszélünk, csak egyetlen egy befejezett tényről lehet szór: róla' hogy a monarchia és vele Magyarország is megszabadult a veszélytől, hogy sorsát ismét egy vesztett ügyhöz füzze. (Derültség és helyeslés).

Más befejezett tényt ma nem ismerek. Ha ezt a kormány álláspontjának védelmére mondtam is, kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy szemben a vélemény egységgel, mely egyes szónokok és köztem valamint a többség közt mutatkozik, a legnagyobb megelégedéssel constatálhatom, és mint magyar ember büszkén utalhatok rá, hogy a különbözőség daczára, mely a pártok állásában s a személyes kérdésekben uralg; a külpolitika megitélésében Magyarországon akkor, midőn a monarchia nagy érdekeiről van szó, pártkülönbség nem létezik. (Élénk helyeslés).

Ezt akartam röviden érinteni. Még csak azt jelentem ki, hogy a kormány teljes készséggel csatlakozik azon határozati javaslathoz, melyet a többség elfogadott. (Helyeslés.) Az indokoláshoz nem szólok, mert az nem a kormány feladata. (Élénk helyeslés.) A kormány saját indokait és czéljait ugy hivatalos előterjesztéseiben, mint az albizottságokban tett nyilatkozataiban előadta, és a tisztelt delegátió elé terjesztette. (Tetszés.)

Tehát csak arra szoritkozom, hogy a t. albizottság többségének jelentését a kormány részéről is elfogadásra ajánljam. — (Élénk tetszés.)

Egy méregkeverő-nő.

Simmer Teréz bünperének tényálladékát, lapunk tegnapi számában ismertettük, s most átmegyünk a tárgyalás folyamára. — Simmer Teréz 34 éves, elhalt férje hollandi illetőségű volt, három gyermeke van; a legfiatalabb hat hetes. A törvényszék legelőször a Coroninigyben hallgatta ki vádlottat.

Vádlott előadja: A gróf hozzám jött s azt mondta, hogy pénzre van szüksége s én adtam neki, de nem tudom bizonyosan menynyit. Elnök: Ön a grófot beperelte 100,000 frtos, 10,000 frtos, 40,000 frtos, — azonfelül 30,000 és 10,000 francos váltókra; alig hihető, hogy ön ennyit kölcsönözhetett volna a grófnak. Vádlott: Férjemnek volt vagyona, Morrain gróftól szerezte hü szolgálataiért. — Elnök: Kiderült, hogy Morrain gr. nem is létezett. Közvádló: Közvetitett e ön valaha házasságot? Vádlott: Igen, és egyszer 23,000 francot kaptam ezért. Közvádló: Tudom, hogy ön e pénzt zsarolás által szerezte. Áttérnek aztán ismét a Coronini-ügyre. Vádlott: Egyszer a gróf hozzám jött és kért 500 frtot. Nem volt pénzem. Ekkor fölkelt és mondá: Legjobb szeretném önt ledurrantani. Elnök: I-meri ön e levelet? Vádlott: Igen, én irtam a grófhoz. A Detomaeknál elkövetett mérgezésre térve át, azt álltja, mikép nem tudja, honnan kerültek hozzá a nála talált szerek; valószinüleg Coronini hozta lakására; mert a mióta beperelte, üldözte.

Ezután Simmere Teréz szüleit hallgatták ki. Ezek tagadnak mindent, de constatálva van, hogy találtak náluk egy könyvet, mely a méregszerekről szól. A második nap Coronini gr. kihallgatása következett. Ez a többi közt azt beszéli, hogy a házasságközvetitést Simmer Marcel penditette meg. A váltókat ugy állitotta ki, hogy lepecsételve egy csomagba téttettek, s majd csak akkor lettek volna felbontandók, ha az igért parthiet megnyertem. Eleinte megnyugodtam ebben, de később aggodalmam támadt s meglátogattam Simernét. Ő absyntltal kinált, de alig ittam belőle, torkomban és gyomromban erős égést éreztem, tagjaim elzsibbadtak, szemeim elhomályosodtak. Azt már nem tudom mikép jutottam szállásomra. Elnök: (Simmernéhez) Mit felel ön ezekre? Vádlott: Azt hogy eleitől végig nem igaz. Vonakodtam őt elfogadni, de ő ismét eljött és mondá . . . . . most már kivallom nem ismerek kiméletet. Közvádló Nos mit mondott, hogy miért jött? Vádlott: Azért jött hogy velem intim viszonyba lépjen. Néhány évig folytattam e viszonyt, mig aztán . . . . a váltók elökerültek. Elnök: Hogy keletkeztek a váltók hogy ugy hirtelen ide potyogtatja? Vádlott: Pompejus gr. panaszkodott, hogy az uzsorások kiszijják, hát kölcsönöztem neki pénzt. Mikor a viszony meglazult énnekem is szükségem volt pénzre, mondtam a grófnak hogy a tőzsdére megyek s a váltókat eladom. Akkor megölöm önt, erre azt felelte a gróf. Tagadja azt is hogy a vádlottat absynthtal kinálta volna meg. — Coronini gr. kijelenté hogy neki Simmernével bensö viszonya nem volt.

A tárgyalás tovább foly.

Barcsay Sarolta és Blau Gyula hangversenye.

Tegnap f. hó 20-án este városi közönségünknek azon része, mely ellátogatott Tháliacsarnokába, ritka szép élvezetben részesült. Barcsay Sarolta k. a. és Blau Gyula ur ezuttal mutatták be müvészetüket. Blau urat már ismerjük; midőn ezelőtt két évvel először hangversenyezett nálunk, már akkor mint bevégzett müvész állott velünk szembe. Barcsay Sarolta k. a. azonban uj és mondhatjuk, hogy kedves jelenség előttünk. Nem mondjuk, hogy nem láttunk müvészeket és müvésznőket, kik a müvészetnek magasabb szinvonalán állottak a kisasszonynál, — de hogy valakit oly hatásosan láttunk volna játszani városunkban, mint Barcsay Sarolttát, azt határozottan tagadjuk. — Vannak müvészek, kik a legkifogástalanabb szabatossággal kezelik hangszerüket s a legteljesebb mérvben kivivják elismerésünket, — de hidegen hagynak. Barcsay Sarolta ellenben egy vonást sem tud tenni hegedüjén a nélkül, hogy az abból kicsalt hangok meg ne kapják szivünket és föl ne melegitsék keblünket. Vonókezelése kitünö, fogásai szabályosak, az érzelmek változatainak hü kifejezésében pedig majdnem utólérhetlen. Különösen ha szelidebb érzelmeknek ad kifejezést hegedüjén, akkor valami kimagyarázhatlan báj és kellem ömlik el játékán s ugy tetszik a hallgatóságnak, mintha azokat a gyöngédérzelmeket a kisasszonynak angyalszelid arczán is visszalátná tükröződni.

Tegnap este, midőn hófehér ruhában, — gazdag sötét haján fehér virággal s kezében hegedüjével megjelent a szinpadon, ugy nézett ki, mintegy jótevő angyal, kit az uristen csak azért küldött a földre, hogy bűvös hangszere hangjaival eloszlassa a sziv sötét fájdalmait, fölrázza dermedtségéből a kebelt s megtanitson melegen érezni. A tegnap esti hangversenyen Beriot 12 „Variation"-át és Artót „Fantasie"-ját játszta Blau Gyula ur zongorakisérete mellett; a többszörösen felzuduló, lelkesülésszülte tapsviharnak és „ujra" kivánalmaknak engedve azonban, programmon kivülel játszta még a „Repülj fecském"-et roppant hatással. Blau Gyula Beethoven Concertjét, Vieniavszki Legende-ját és Bazzini Boszorkánytánczát adta elő gyönyörü müvészettel, a hangversenyeinkben elmaradhatlanul közreműködő Steinacker Sándor ur zongorakisérete mellett. — A közönség, mely tanuja volt a hangversenyzők kitünö müvészetének, az iránti elismerését szünni nem akaró tapsviharokban fejezte ki. Csak azt sajnáljuk, hogy e valóban nemes élvezetben, közönségünknek oly kis része vett részt. — A hangversenyzők müvészete olyan, mely minden körülmények között telt házat érdemelne.

Napi hirek.

— **Köszönetnyilvánitás.** A debreczeni ipar és kereskedelmi bank tekintetes közgyülése a Debreczeni kereskedelmi iskola javára 25 frtot, a kereskedelmi koroda segélyezésére pedig 10 frtot adományozott; fogadja ezen kegyes adományáért hálás köszönetemet. Szepessy Antal, mint a Debreczeni kereskedői testület elnöke.

— **Gyászhir.** Kutassy Imre nyomdatulajdonost s lapunk kiadóját igen sulyos családi veszteség érte. Ugyanis szeretett kis leányát a harmadfél éves Zulimát két hétig tartó betegség után a mai nap reggelén elragadta a halál. A szenvedett veszteség érzete a kesergő szülékre nézve annál nagyobb, mivel alig mult hét hónapja, midőn egyetlen kedves fiu-gyermeköket is elveszitették. — Vigasztalódást kivánunk a bánatba merült szüleknek s csendes nyugodalmat a korán elköltözött kedves gyermeknek a sötét sir ölében! — A szomoru eseményről szóló családi gyászjelentés következőleg hangzik: A kipótolhatatlan veszteség legmélyebb fájdalomérzetével tudatjuk forrón szeretett kedves kis leányunknak Zulimának tizennégynapi sulyos szenvedés után folyó hó 21-én, életének $3\frac{1}{2}$ éves korában, reggeli $\frac{3}{4}4$ órakor agylobban történt gyászos elhunytát. Megboldogult kedves kis halottunk a nagyujutczai 1705. sz. a. háztól szombaton, mart. 23. délutáni 4 órakor a ref. egyház szertartása szerint a háznál tartandó rövid ima után a róm. catholicus sirkertben levö családi sirboltba fognak eltakarittatni. Mely szomoru végtisztességtételre rokonainkat, jóbarátainkat és ismerőseinket bánatos szivvel meghivjuk. Debreczen, 1878. mart. 21. A boldogultnak gyászbaborult szülői Kutasi Imre; nőm Sz. Nagy Karolina; egyetlen gyermekünk: Szeréna nevében is.

— **Leoni és Ebel** a bécsi „An der Wien" szinház solótánczosnéi, kik nehány nap óta Holzer Ignácz balletmester társaságában szinpadunkon a közönség teljes megelégedésére produkálták müvészetöket, városunkból a mult éjjel bucsuzatlanul eltávoztak. Hogy hova s merre vették utjokat, arról még maga a balletmester ur sem tudna fölvilágositást adni. — A kisasszonyok távozása azonban legkevésbbé sem akadályozza, hogy a mára hirdetett tánczmutatványok megtartassanak.

— **Nyilvános köszönet.** — Tek. Kőrössy Sándor jog-tanár ur a jogász önképző kör részére, „Jhering jogtudomány a mindennapi életben" czimü könyvét volt szives adományozni, miért fogadja az egylet nevében és megbizásából nyilvánitott köszönetemet. Debreczen, 1878. márczius 21. — Csató Kálmán önképző-köri alelnök.

— **Egy szegény asszony** holttestét hozták haza tegnap a cseréről, ki ottan majorosné volt s irtózatos nyomorban huzamosabb időn keresztül, minden orvosi segély nélkül kinlódott, — mig aztán tegnapelőtt könyörült rajta a halál s az élők sorából kiszólitotta. — A szerencsétlen asszony holttestét a kórházba szállitották s onnan temették el.

— **A szinházban** tegnap este Blau Gyula és Barcsay Sarolta hangversenyén kivül egy vigjáték is adatott elő, a „Nőuralom" czimü Szigligetitől. Ezen 100 aranynyal jutalmazott vigjátékban, szintársulatunk jobb erői közül többen müködtek, még pedig igen szép sikerrel. Lapunk szük tere nem engedi meg, hogy ezuttal az illető szereplők játékainak méltatásával részletesen foglalkozzuk, hanem csak röviden annyit említünk meg, hogy az előadás átalában véve szépen sikerült, a szereplők, kik közül Temesvárynét, Töröknét, Temesváryt, Foltényit, Gyöngyösi Etelt és Vezérit emeljük ki, mindannyian teljes buzgósággal igyekeztek az előadás sikerét előmozditani.

— **Jogász önképző köri közgyülés** tartatott f. márczius hó 20-án a főiskolában. Felügyelő tanár Liszka Nándor ur betegsége miatt nem jelenhetvén meg, az ülésen Csató Kálmán elnökölt. A tárgy, mely körül a legnagyobb érdekeltséggel biró tárgyilagos vita fejlett ki, nyomatékos érvekkel igyekezett a köteles — illetve a gyermekek s szülék számára fentartandó vagyonrész korszerü, — institutióját a nemzetek jogtörténeti fejlődése alapján, fő tekintettel a megváltozott viszonyok természete által netán követelt, vagy követelhető módositásokra, feltüntetni. Katz Sámuel miután a köteles rész történeti multján a héberektől kezdve átvezet, hazánk több jogtudósának nézete szerint is a magyar nemzet viszonyait illetőleg a köteles rész fentartását a társadalmi életfejlődés statuquó-jának tekinti, mely a gyermek jó neveltetésére s erkölcsének mintegy garantiáját képezi; különösen a szülékkel szemben a köteles rész megtagadatását a kegyelet haldoklásának tartja. Kósa Zs. meleg, átható szavakban igyekszik megnyerő érveivel megdönteni a hazai közvéleménynek ezen kedvencz intézményét, s mint az igazság és nemzetgazdaság követelésével ellenkezőt, mint a szorgalom fokozási vágy gátját, mint tétlenségre s dobzódó és kicsapongó életre tág tért nyitó, a szabad akarat nyilvánitását nyügöző korszerütlen institutiót annyival is inkább elvetendőnek tartja, mert mig egyfelől ez fentállván elég tágtere van a szeszély és könnyelmüség egyoldalu nyilatkozásának az élők közt kötött ügyleteknél (adás-vevés) addig másfelől a gyermek erkölcsi minősége lesz itt mindig a zsinórmérték, mely szerint illetéke még a köteles részen felül is fokozódhatik. A tárgy több oldalu megvitatását fentebbiekenkivül Bakos Imre, Kiss Károly és Csató Kálmán egyleti tagok eszközölték, s beható, érdemleges fejtegetéseik alapján 3 szavazattöbbséggel azon nézetet tette a gyülés magáévá, mely a köteles rész fentartását indokoltnak tekintette. Közli: Sass Elemér egyleti főjegyző.

— **Tüz ütött ki** tegnap a péterfia-utczai honvédlaktanyában, hol egy a füstvezetésre szolgáló cső mellett a falba alkalmazott gerenda tüzet kapott, s egy szobának a föiső padozata egészen leégett. A tüz tovább terjedését azonban sikerült megakadályozni.

— **Hirdetmény.** A kir. adófelügyelőség által f. 1878-ik évre megállapitott házadó kivetési lajstrom, a városi adókivető hivatalnál f. márt. 20-tól nyolcz napi közszemlére kitétetvén; felhivatnak a háztulajdonosok, hogy a kitett lajstromot saját érdekükben nézzék meg, s netaláni felszólamlásaikat a kitüzött 8 nap alatt ugyanott irásban adják be. Debreczen, 1578. márt. A városi tanács.

— **Születések** és halálozások Debreczenben. Városunkban március hó 10-től 16 ig született 17 fiu 24 leány, összesen 41 gyermek. Meghalt 19 fi, 21 nő, együtt 40 egyén. A születések évi százaléka 1000 lakos után 46.3, a halálozásoké 45.1. A halálesetek közt a hártyás és roncsoló toroklob — 7 esetben fordult elő.

— **Ozmán pasa** — mint az „E—r" irja — a többi fogoly pasákkal együtt legközelebb Odessába utazik, hogy onnan visszatérjen Konstantinápolyba. A plevnai hőst ünnepélyesen fogadják az odessaiak, kiknek körében — mint átalában Oro-zországban — a pasa nagy népszerüségnek örvend.

Felelős szerkesztő: **Szabó Antal.**

Nyilttér.

Hirdetés.

Egy négy ló erejü (Käppel) járgányos lóvali

cséplő gép,

mely csak egy nyáron csépelt, jótállás mellett, **kedvező feltételek mellett**, ugyszintén egy gépészi szerszám és egy tábori fuvó eladó.

Bővebb felvilágositással szolgál szerkesztőségünk.

(68) 2—3

HIRDETESEK.

Debreczen legolcsóbb bevásárlási helye.

BURGHOLDY
női divat-terme
Főtér, Svetits-ház, I. emelet, a Caderász-féle czukrázdával szemben.
F. évi pünkösdtől Czegléden, elején a régi ákarékpénztárral szemben
Debreczenben.

Ajánlja a tisztelt női világ becses figyelmébe e tavaszi idényre külföldön és Bécsben személyesen bevásárolt női ruhanemüit nevezetesen:
Egy csinos franczia Creton kész ruha rokkal az alj plisével ékitve 4 frt 50 kr.
Egy pongyola ruha Cretonból 3, 3.50, 4, 5 frt 50 krig.
Egy szőr pongyola ruha 7, 8, 9, 10 frt és feljebb.
Egy elegáns kimenő divatos szőr ruha rokkal plisével ékitett aljjal 9, 10, 11 frtig.
Egy a legdivatosabb tavaszi kelméből elegánsul kiállitott séta ruha, továbbá fekete üster és ternó ruha 12, 15, 18, 20, 25, 30, 35 frtig.
Egy selyem Nobles s faille ruha fekete szinben 45, 50, 55, 65 frtig.
Gyermek ruhák 4—14 éves lánykák részére 4—8 frtig.
Utazó, por s eső köpenyek a legujabb különböző szabokban 8, 10, 12, 16 frtig.
Gyönyörü szép, s a legdivatosabb tavaszi felöltők még eddig soha át nem szállitott gazdag választékban, s meglepő olcsó árakban.
Gyermek felöltők 3 frttól 8 frtig.
Szüles árak a kiállitási áron 30 százalékkal olcsóbban, — ugy a téli felöltők is.
Miután ezuttal nemcsak egyszerübb de a legfinomabb ruhanemüek kel is gazdagon el van látva raktáram ugyannyira, hogy a legkényesebb igényeknek is megfelelendek, reménylem a t. női közönség kegyes pártfogását s maradok
mély tisztelettel
Burgholdy.
A vásár tartama alatt a kiállitási czimen a volt Kancz féle helyiségben.
Olcsóbb mint bárhol!

Debreczen legolcsóbb bevásárlási helye.

282. szám.
ÁRJEGYZÉKE
az „ISTVÁN" gőzmalom
készitményeinek.
Készpénz fizetés mellett.

Árak ausztriai értékben
Költségmentesen
Debreczenben, kötelezettség nélkül.

Ingyen zsákkal.	100 kilé
A. Asztali dara nagyszemü	25.60
„ szinte 30 kilos zacskóval	25.90
B. szinte apró szemü	25.60
szinte 30 kilos zacskóval	25.90
„ C. Dara középszerü	24.—
szinte 30 kilos zacskóval	24.30
0. Királyliszt	24.60
1 Lángliszt	23.80
2. Montliszt	23.20
3. Zsemlyeliszt különös	22.—
4. „	21.—
5. Fehér kenyérliszt 1-ső rendü	20.—
6. szinte 2-od „	18.40
7. Közép kenyérliszt 1-ső „	16.40
8. „ 2-od „	14.—
$8^1/_2$. Barna „ 1-ső „	12.—
9 „ 2-od „	11.—
10. Lábliszt „	9.—
$10^1/_2$ Veres liszt	6.—
11. Finom korpa zsákkal	4.80
„ „ zsáknélkül.	4.20
12. Durva korpa zsákkal	4.40
„ „ zsáknélkül.	3.80
R. I. Rozsliszt 1-ső rendü.	14.60
R. II. szinte 2-od „	14.—
R. III. szinte 3-ad „	12.—
R. IV. szinte 4-ed „	4.80
„ „ zsáknélkül	4.20
A. K. Árpakása 00	31.—
„ szinte 0	26.—
„ szinte 1	22.—
„ szinte 2	17.—
„ szinte 3	15.—
„ Árpadara 5	20.—
„ Árpa liszt 6	8.—

Debreczen, 1878. márt. 21.

A zsákok sulytartalma, — teljsuly tisztasulynak véve

A. B. C. 0—10 számig	85 kilo.
I1. 12.	60 „
R. I. — III. számig	85 „
R. IV. V.	60 „
A. K. 00—5 számig	50 „
Árpaliszt	85 „

Mattoni
Budai-király-keserü vize
a hazai és külföldi legelső orvosi tekintélyek által a legmelegebben ajánltatik a már **megrögzött székszorulás** és minden abból származható betegségek ellen, a nélkül, hogy annak folytonos használata is valami kellemetlen utóhatást szülne.
Mattoni és Wille cs. kir. udvari szállitó, a budai, Deák, Henrik, Széchenyi, Hunyady Mátyás, Hildegard és István források tulajdonosa.
Budapest, Dorottya-utcza 6-ik sz. a.
Raktárak Debreczenben:
Berghofer István, Csanak József, Rickl József, Raics Lajos Geréby Fülöp, Huszár Károly, Gaszner Károly, Ormós Gábor, és Stenczinger Károly kereskedőknél.
(53) 7—9

SESZTINA LAJOS
mint
CLAYTON
és
SHUTTLEWORTH
angol gazdasági géppyárosok debreczeni képviselője
ajánlja ezen gyár
gőzmozdonyait, gőzcséplő-gépeit, járgánycséplőgépeit, uj szerkezetü sorban vetőgépeit, ekéit, boronáit, kultivátorokat, fükaszáló és garebonaarató gépeit, széna gereblyéit, tisztitó rostáit és egyéb gazdasági gépeit a legutányosabb árakon.
Képes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.
(90) 2—?

Gazdasági és konyha-kerti magvak,
franczia és magyar luczerna,
burgondi répa, bükköny,
muhar, len, tavasz buza,
téli káposzta, karalab, sárga répa, zeller, uborka stb.
magvakat jutányos árban ajánl
(10)
Geréby Fülöp.

Laptulajdonos **Molnár György.**

Kiadja és nyomatja **Kutasi I.** Debreczenben. 1878.